27 Ano Santo Compostelán

Carta pastoral

con ocasión do Ano Santo Compostelán 2027

✠ Francisco José Prieto Fernández

Arcebispo de Santiago de Compostela

ARQUIDIOCESE
SANTIAGO
DE COMPOSTELA

Carta pastoral

con ocasión do Ano Santo Compostelán 2027

✠ Francisco José Prieto Fernández

Arcebispo de Santiago de Compostela

INTRODUCIÓN. Volver mirar a estrela

“Ao veren a estrela enchéronse de inmensa alegría” (Mt 2,10)

Queridos irmáns e irmás:

Con estas palabras, sinxelas e luminosas, o evanxelista Mateo describe a experiencia interior dos Magos de Oriente, cando, tras longas xornadas de busca e camiños incertos, descobren novamente a estrela que os conducía cara a Belén. Aquela luz non eliminou a dureza da viaxe nin evitou as preguntas do camiño, pero devolveulles a certeza de que non camiñaban sen sentido, de que a realidade non era un labirinto absurdo e de que existía unha meta capaz de colmar a súa esperanza: “Onde está o Rei dos xudeus? Porque vimos saír a súa estrela e vimos para renderlle homenaxe” (Mt 2, 2). Como comenta San León Magno, “o signo que puxo efectivamente en marcha aos lonxanos Magos e os levou perseverantemente ata o Señor, este signo foi, sen dúbida, un sacramento desta graza e o comezo desta vocación, que faría que o Evanxeo de Cristo non fose predicado só en Xudea, senón tamén no mundo enteiro”[1].

1. San León Magno, Sermón XXXV, 1. *Sobre la Epifanía de Nuestro Señor Jesucristo 5* (BAC 291, p. 140).

Por iso, quero anunciarvos con inmenso gozo a próxima **celebración do Ano Santo Compostelán 2027, Ano de graza e de perdón.** A apertura da Porta Santa na Catedral de Santiago, onde os restos e a memoria do Apóstolo Santiago o Maior se conservan e veneran, é unha invitación a que sintamos a necesidade de volver levantar a mirada cara á estrela que nos amosa o Camiño. O noso tempo aparece atravesado por profundas contradicións. A humanidade posúe hoxe enormes capacidades científicas e tecnolóxicas; porén, xunto aos avances que melloran a vida de millóns de persoas, emerxen novas formas de fraxilidade, soidade e desorientación espiritual. Vivimos nunha época marcada por guerras e polarizacións, polo debilitamento dos vencellos comunitarios, por incertidumes económicas e culturais e por unha crecente dificultade para responder ás preguntas últimas sobre o sentido da existencia.

O home contemporáneo parece ter conquistado múltiples espazos exteriores, pero frecuentemente permanece desconcertado ante o seu propio interior. O desenvolvemento da intelixencia artificial, a aceleración tecnolóxica e as novas posibilidades de intervención sobre a vida humana abren horizontes inéditos e, asemade, suscitan profundas cuestións antropolóxicas e éticas. Como advertía Romano Guardini, o home contemporáneo acadou un poder inmenso sobre o mundo e sobre si mesmo, sen ter acadado aínda a madurez moral e espiritual necesaria para orientalo axeitadamente[2]. A cuestión decisiva non é unicamente que podemos facer, senón quen somos e cara a onde orientamos a nosa liberdade. Tal como xa advertía o papa Francisco: "O ser humano non é plenamente autónomo. A súa liberdade enferma cando se entrega ás forzas cegas do inconsciente, das necesidades inmediatas, do egoísmo, da violencia. Nese sentido, está nu e exposto fronte ao seu propio poder, que segue medrando, sen ter os elementos para controlalo. Pode dispoñer de mecanismos superficiais, pero podemos soster que lle falta unha ética sólida, unha cultura e unha espiritualidade que realmente o limiten e o conteñan nunha lúcida abnegación"[3].

No medio desta situación histórica, o Camiño de Santiago e o Ano Santo Compostelán aparecen como un signo providencial. Non simplemente como un acontecemento relixioso ou cultural de gran relevancia histórica, senón como unha chamada espiritual dirixida ao corazón do noso tempo. O Xubileu

2. R. Guardini, *El ocaso de la Edad Moderna* (Madrid 1958), p. 112.
3. Francisco, Carta encíclica *Laudato sì* (Roma 2015), n. 105.

Compostelán quere ser un espazo aberto onde o home contemporáneo se poida reencontrar consigo mesmo, cos demais e con Deus.

O Camiño segue convocando a crentes e non crentes, a homes e mulleres que buscan respostas e a outros que apenas perciben unha inquietude interior difícil de nomear. E precisamente aí radica unha das grandezas espirituais da peregrinación xacobea: o Camiño convértese nun lugar de encontro e de preguntas, nun espazo onde a superficialidade cotiá se quebra e reaparece a cuestión fundamental polo sentido da vida: "a peregrinación desempeña un papel importante na nosa vida de fe, pois nos brinda o tempo e o espazo para un encontro máis profundo con Deus. Afástanos da rutina e o rebumbio da vida cotiá e nos ofrece o espazo e o silencio necesarios para escoitar a voz de Deus con maior claridade"[4].

Porque o home, incluso cando pretende olvidalo, segue sendo un ser en busca. Como escribiu San Agustín de Hipona ao inicio das súas *Confesións*: "Fixéchesnos, Señor, para Ti, e o noso corazón está inquedo ata que descanse en Ti"[5]. Ningún progreso técnico, ningún benestar material e ningunha promesa de autosuficiencia logran apagar completamente esa inquedanza que habita o corazón humano.

O Ano Santo Compostelán 2027 quere ser, por isto, unha grande invitación á esperanza. Unha chamada a volver camiñar. A saír das nosas seguridades e rutinas. A atravesar as noites persoais e colectivas sostendo a mirada na estrela que conduce cara a Cristo.

O Ano Santo Compostelán 2027 quere presentarse como unha verdadeira chamada dirixida ao corazón do home contemporáneo e á conciencia da nosa sociedade. Nun tempo a miúdo marcado pola incerteza, o cansazo interior e a fragmentación, o Xubileu Compostelán desexa ofrecer un horizonte de sentido e unha experiencia renovada de esperanza.

Quere ser unha invitación a volver camiñar ante unha das grandes tentacións do noso tempo que consiste precisamente en instalarnos na comodidade, no desencanto, no individualismo, na superficialidade ou incluso na resignación.

4. León XIV, *Discurso a peregrinos de Letonia* (24 de novembro de 2025).
5. San Agustín de Hipona, *Las Confesiones* I, 1, 1 (BAC 11, p. 6).

O home contemporáneo posúe medios para desprazarse rapidamente, pero con frecuencia perdeu interiormente o motivo do camiño. Móvese moito, pero sabe cada vez menos cara a onde orientar verdadeiramente a súa existencia. A peregrinación xacobea recorda, polo contrario, que vivir é camiñar, que existir é buscar e que o ser humano só comprende plenamente a súa vida cando a experimenta como vocación e como itinerario.

O Ano Santo quere axudarnos a saír das nosas seguridades e rutinas. A chamada dirixida por Deus a Abraham — "Vaite da túa terra" (Xén 12,1)— atravesa toda a historia bíblica e conserva unha sorprendente actualidade. Tamén nós necesitamos abandonar moitas veces as falsas seguridades coas que intentamos protexernos: a autosuficiencia, o consumismo, a indiferenza relixiosa, a absolutización do benestar ou a ilusión de controlar completamente a nosa vida e o noso futuro. O Camiño de Santiago posúe precisamente esa capacidade de desinstalar: o peregrino aprende pronto que non o controla todo, que necesita dos demais, que debe aceptar a súa fraxilidade e que a vida se sostén tamén sobre a gratuidade, a confianza e o don.

Por iso o Xubileu Compostelán quere ser igualmente unha chamada a recuperar a interioridade. Vivimos nunha cultura frecuentemente dominada polo ruído, a dispersión e a aceleración. O home actual corre o risco de perder a capacidade de contemplar e de escoitar: "a crise temporal só se superará no momento en que a *vita activa*, en plena crise, acolla de novo a *vita contemplativa* no seu seo"[6]. Saturado de estímulos, termina moitas veces desconectado de si mesmo e das preguntas esenciais da existencia. O Camiño ofrece, en cambio, unha pedagoxía do silencio e da lentitude. O cansazo do camiñar, a austeridade do peregrino, a contemplación da natureza e o encontro gratuíto con outros camiñantes van purificando pouco a pouco a mirada interior e permiten que emerxan novamente as grandes preguntas do corazón humano, sobre Deus e sobre si mesmo.

O Ano Santo quere ser tamén unha invitación a atravesar as noites persoais e colectivas sen sucumbir á desesperanza. Porque non podemos ignorar as sombras

6. Cf. Byung-Chul Han, *El aroma del tiempo* (Barcelona 2020), p. 11. Tamén do mesmo autor *La sociedad del cansancio* (Barcelona 2021[2]).

do noso tempo. Existen feridas profundas na vida de moitas persoas: soidades silenciosas, fraxilidades familiares, incertezas laborais, sufrimentos psicolóxicos, guerras, migracións forzadas, pobreza e novas formas de exclusión. A isto súmase unha certa escuridade espiritual que afecta a amplos sectores da nosa cultura e que leva a vivir "coma se Deus non existise"[7]. O home contemporáneo experimenta adoito un cansazo existencial difícil de nomear.

Precisamente por iso, o lema do Ano Santo posúe unha forza tan significativa: "Ao veren a estrela enchéronse de inmensa alegría" (Mt 2,10). Os Magos atoparon a alegría non porque desaparecesen sorprendentemente as dificultades do camiño, senón porque descubriron de novo unha luz que orientaba os seus pasos. A estrela non eliminou a noite, pero lles permitiu atravesala. Do mesmo xeito, a fe cristiá non suprime automaticamente o sufrimento nin as contradicións da historia; pero ofrece unha luz capaz de dar sentido ao camiño e de soster a esperanza incluso no medio da escuridade: "A luz da fe non disipa todas as nosas tebras, senón que, como unha lámpada, guía os nosos pasos na noite, e isto basta para camiñar"[8].

Neste sentido, o Ano Santo Compostelán quere axudar a redescubrir que a esperanza cristiá non é inxenuidade nin simple optimismo. A esperanza nace do encontro con Xesucristo, morto e resucitado, vencedor do pecado e da morte: "a vida cristiá é un camiño, que tamén necesita momentos fortes para alimentar e robustecer a esperanza, compañeira insubstituíble que permite vislumbrar a meta: o encontro co Señor Xesús"[9]. Só unha esperanza máis grande que as nosas propias capacidades pode soster plenamente a existencia humana: "en virtude da esperanza na que fomos salvados, mirando o tempo que pasa, temos a certeza de que a historia da humanidade e a de cada un de nós non se dirixen cara a un punto cego ou un abismo escuro, senón que se orientan ao encontro co Señor da gloria"[10]. O home necesita unha "grande esperanza" que vaia máis alá dos logros parciais e fráxiles da historia e "esta grande esperanza só pode ser Deus, que abraza o universo e que nos pode propoñer e dar o que nós por si sós non podemos acadar"[11].

7. Bieito XVI, Audiencia Xeral (14 de novembro de 2012).
8. Francisco, Carta encíclica *Lumen fidei* (Roma 2013), n. 57.
9. Francisco, Bula de convocatoria do Xubileo Ordinario 2025 *Spes non confundit* (Roma 2024), n. 5.
10. Francisco, *Spes non confundit*, n. 19.
11. Bieito XVI, Carta encíclica *Spe Salvi* (Roma 2007), n. 31.

Por iso, o Xubileu Compostelán está chamado a ser un acontecemento profundamente espiritual e evanxelizador. Unha oportunidade para reencontrarse con Deus, para experimentar a misericordia, para reconciliarse consigo mesmo e cos demais, para redescubrir a beleza da fe e para abrir novamente a vida ao horizonte da trascendencia.

O Camiño de Santiago foi historicamente un camiño de conversión. A peregrinación supón sempre unha transformación interior. O peregrino chega a Compostela sendo, dalgún xeito, distinto daquel que comezou o camiño, pois aprendeu algo sobre si mesmo, sobre os demais e sobre Deus. Experimentou a súa fraxilidade e tamén a forza da fraternidade; descubriu que a vida non se sostén unicamente sobre a eficacia e o rendemento, senón tamén sobre a gratuidade, a beleza e a esperanza.

Neste contexto, o Ano Santo Compostelán 2027 quere ser igualmente unha chamada dirixida á Igrexa. Unha invitación a renovar o seu impulso evanxelizador e a súa capacidade de acollida. O Camiño ofrece á Igrexa unha oportunidade extraordinaria para acercarse ao home contemporáneo non desde a imposición, senón desde o acompañamento; non desde a nostalxia, senón desde o testemuño humilde e alegre do Evanxeo. Como nos exhortaba San Paulo VI, "conservemos a doce e confortadora alegría de evanxelizar, incluso cando hai que sementar entre bágoas. Fagámolo - como Xoán o Bautista, como Pedro e Paulo, como os outros Apóstolos, como esa multitude de admirables evanxelizadores que se sucederon ao longo da historia da Igrexa - cun ímpetu interior que ninguén nin nada sexa capaz de extinguir. Sexa esta a maior alegría das nosas vidas entregadas. E oxalá que o mundo actual - que busca ás veces con angustia, ás veces con esperanza - poida así recibir a Boa Nova, non a través de evanxelizadores tristes e desalentados, impacientes ou ansiosos, senón a través de ministros do Evanxeo, cuxa vida irradia o fervor dos que recibiron, ante todo en si mesmos, a alegría de Cristo, e aceptan consagrar a súa vida á tarefa de anunciar o reino de Deus e de implantar a Igrexa no mundo"[12].

Moitos peregrinos levan nas "súas mochilas" feridas invisibles, preguntas non formuladas, buscas espirituais ou incluso unha vaga nostalxia de Deus. A Igrexa está chamada a acompañar esas buscas con proximidade e misericordia: unha

12. San Paulo VI, Exhortación apostólica *Evangelii nuntiandi* (Roma 1975), n. 80.

conversación sinxela, unha acollida fraterna, unha liturxia celebrada con beleza e profundidade, unha igrexa aberta ao silencio, o sacramento da reconciliación ofrecido con paciencia e humanidade ou o simple testemuño dunha comunidade crente poden converterse en lugares onde a persoa volva experimentar que Deus segue saíndo ao seu encontro.

Por iso, o Ano Santo Compostelán quere ser tamén unha escola de fraternidade. Nun mundo polarizado e fragmentado, o Camiño recorda que ninguén se salva só[13]. Os peregrinos avanzan sostidos moitas veces por pequenos xestos de axuda mutua, pola hospitalidade compartida, pola conversación inesperada ou pola solidariedade nacida do cansazo común. O Camiño ensina que o ser humano non se realiza illándose, senón aprendendo a camiñar con outros.

Finalmente, o Xubileu Compostelán quere volver sinalar a Cristo como horizonte último do camiño humano. A estrela conduce a Belén, como o Camiño conduce a un encontro. Toda auténtica peregrinación cristiá é, no fondo, unha peregrinación cara a Cristo, no que o home descobre plenamente a súa verdade, a súa dignidade e a súa esperanza.

Como escribiu San Xoán Paulo II, Xesucristo é "o centro do cosmos e da historia"[14]. E só desde El, Verbo encarnado, o home pode comprender plenamente quen é e cara a onde se dirixe (cf. GS 22), pois "en Xesucristo, esta magnífica humanidade encontra o camiño, a verdade e a vida, abrindo a cada un de nós a vía para medrar cara á plenitude"[15]. O Ano Santo Compostelán quere axudar precisamente a isto: levantar de novo a mirada cara á estrela para reencontrar a alegría de camiñar cara a unha esperanza que non defrauda (cf. Rom 5, 5), Cristo, "a nosa esperanza" (1Tim 1,1).

13. Francisco, Carta encíclica *Fratelli tutti* (Roma 2020), n. 32.
14. San Xoán Paulo II, Carta encíclica *Redemptor Hominis* (Roma 1979), n. 1.
15. León XIV, Carta encíclica *Magnifica humanitas* (Roma 2026), n. 1

I. O home, ser peregrino

A experiencia do camiño pertence profundamente á condición humana. A vida non é unha realidade estática nin un simple permanecer. O home é un ser en camiño, pois toda existencia humana posúe estrutura de peregrinación.

Sen dúbida, unha das imaxes máis fecundas da tradición cristiá foi sempre a do *homo viator*, o home peregrino. Non somos seres definitivamente instalados. Habitamos provisionalmente o tempo e a historia mentres buscamos unha plenitude que sempre nos excede: "O Camiño de Compostela, como toda creación do home, é signo, e así, o Camiño significa, en última instancia, a vida humana. Camiñar é peregrinar sen patria no desterro deste mundo. A fatiga no camiño indícanos que todo home é, en esencia, *viator*, peregrino, creado por Deus e liberado por Cristo, cuxa afirmación de creaturalidade é o piar do Camiño que encontra a súa maior grandeza na fundamentación da dignidade, na sacralidade de todos e cada un dos homes"[16].

Esta intuición atravesa tanto a Sagrada Escritura como o pensamento cristián. Abraham escoita a voz de Deus que lle di: «Vaite da túa terra» (Xén 12,1). Israel percorre o deserto nun éxodo cara á terra prometida. Os discípulos seguen a Cristo camiñando tras del (cf. Mc 1, 17; 8, 34), que se desvela como o camiño que nos conduce ao Pai (cf. Xn 14, 6). Por iso, o crente percorre o seu camiño consciente de que realiza unha peregrinación cara ao encontro definitivo co Pai: "Xesús é o camiño e o Pai é onde o camiño toca á súa fin. Xesús non é só o camiño na medida en que pola súa ensinanza como mestre conduce á vida; é o camiño que conduce ao Pai na medida que el mesmo é a verdade e a vida. El é o camiño de vida e de verdade. Para ir ao Pai hai que seguir a Xesús. El é tamén a porta (Xn 10, 9) porque ir a Deus é entrar nel, pasar por el"[17].

A Igrexa mesma nace como pobo peregrino na historia, tal como nos recorda o mesmo Concilio Vaticano II, citando a San Agustín: "A Igrexa «vai peregrinando entre as persecucións do mundo e os consolos de Deus» anunciando a cruz do Señor ata que veña (cf. 1 Co 11,26)" (LG 8). O *A Diogneto* (V, 5.9) describe admirablemente esta condición cristiá: "Habitan as súas propias patrias, pero

16. Eugenio Romero Pose, *El hombre como peregrino* (Madrid 2021), p. 11.
17. Ysabel de Andía, *Homo Viator. Antropología del camino espiritual* (Madrid 2017), p. 10.

como forasteiros; toman parte en todo como cidadáns e todo o soportan como estranxeiros; toda terra estraña é para eles patria, e toda patria terra estraña… Pasan a vida na terra, pero teñen a súa cidadanía no ceo".

O home e a muller contemporáneos, aínda cando frecuentemente viven distraídos polo ruído e a aceleración, continúan experimentando interiormente esta condición peregrina. Persiste a pregunta polo sentido, polo destino, pola verdade e pola felicidade. Este camiñar non é algo incoherente, senón que está profundamente relacionado coa trascendencia e o máis alá.

Neste contexto, o Camiño de Santiago aparece como unha gran metáfora existencial e espiritual. O peregrino descobre pronto que camiñar transforma a mirada, a lentitude purifica e o esforzo desinstala. O silencio devolve profundidade ás preguntas e a convivencia con descoñecidos revela a necesidade de fraternidade. Por iso, "os peregrinos do Camiño de Santiago saben ben que na mochila debe cargarse só o esencial"[18].

Non é casual que tantos homes e mulleres, incluso afastados explicitamente da fe, se sintan atraídos pola experiencia da peregrinación. O Camiño convida precisamente a desacelerar, a escoitar, a habitar o tempo doutro xeito. Nel reaparecen preguntas fundamentais que a vida ordinaria frecuentemente silencia: que sostén realmente a miña existencia?, que espero?, que amo?, que permanece? Por iso "peregrino é o que abandona a súa casa, deixa a súa patria e emprende a súa ida a unha terra lonxana para cambiar a súa situación. É a opción de pospoñer o ter polo ser… Non é posible emprender o Camiño, ser peregrino, sen que aniñe na alma a sensación de que sendo estranxeiro se pode acadar unha realidade mellor da que se abandonou"[19].

Nunha das súas últimas audiencias, o papa Francisco, ante máis de 5000 peregrinos e voluntarios italianos do Camiño de Santiago, na basílica de San Pedro, lembrounos o sentido auténtico da peregrinación a Santiago en tres signos:

> "O primeiro é o silencio. O camiño vivido en silencio permíteche escoitar, escoitar co corazón, e así encontrar, ao camiñar, a través do esforzo, as

18. León XIV, *Saúdo ao encontro cos bispos de España* (Madrid, 8 de xuño de 2026).
19. Eugenio Romero Pose, *El hombre como peregrino*, p. 12.

> respostas que o teu corazón busca, porque o teu corazón se pregunta… En segundo lugar, o Evanxeo... A peregrinación faise relendo o camiño que Xesús percorreu, ata o don extremo de si mesmo. O camiño é tanto máis verdadeiro, tanto máis cristián, canto máis nos leva a saír de nós mesmos e a entregarnos libremente ao servizo dos demais. E isto é o que fai o Espíritu Santo cando lemos o Evanxeo cada día… O terceiro elemento da peregrinación é o que chamei o «protocolo de Mateo 25»: «Canto fixestes cun destes irmáns meus máis pequenos, fixéstelo comigo» (Mt 25,40). O silencio, o Evanxeo e facer o ben aos máis pequenos, aos máis desfavorecidos. Sempre facendo o ben. No camiño, estade atentos aos demais, especialmente aos que máis loitan, aos que caeron, aos que están necesitados"[20].

Todo isto converte ao Camiño de Santiago nunha verdadeira pedagoxía espiritual para o noso tempo: educa lentamente en dimensións esenciais da existencia que con frecuencia quedaron debilitadas ou relegadas, como o silencio, a interioridade, a paciencia, o esforzo, a contemplación, a gratuidade e a apertura ao outro.

O verdadeiro camiño acontece tamén no interior da persoa. Paso a paso, xornada tras xornada, o Camiño vai desmontando falsas seguridades e obrigando a reencontrarse con un mesmo. A fatiga, a sinxeleza da vida cotiá, a redución de necesidades, o contacto coa natureza e o ritmo lento da marcha axudan a recuperar unha relación máis auténtica co tempo, co corpo e coa propia interioridade. En palabras de Bieito XVI: "O cansanzo do andar, a variedade de paisaxes, o encontro con persoas doutra nacionalidade, ábrenos ao máis profundo e común que nos une aos humanos: seres en busca, seres necesitados de verdade e de beleza, dunha experiencia de graza, de caridade e de paz, de perdón e de redención. E no máis recóndito de todos eses homes resoa a presenza de Deus e a acción do Espíritu Santo. Si, a todo home que fai silencio no seu interior e pon distancia coas apetencias, desexos e angueiras inmediatas, ao home que ora, Deus aluméao para que o encontre e para que recoñeza a Cristo. Quen peregrina a Santiago, no fondo, faino para encontrarse sobre todo con Deus que, reflectido na maxestade de Cristo, o acolle e bendice ao chegar ao Pórtico da Gloria"[21].

20. Francisco, *Discurso aos peregrinos italianos do Camiño de Santiago atendidos pola Obra Don Guanella* (19 de decembro de 2024).
21. Bieito XVI, *Homilía na Santa Misa na praza do Obradoiro* (Santiago de Compostela, 6 de novembro de 2010).

Neste sentido, a peregrinación xacobea constitúe unha experiencia profundamente contracultural. Mentres a sociedade contemporánea impulsa constantemente cara á produtividade, a inmediatez e o consumo acelerado de experiencias, o Camiño ensina a deterse, a escoitar e a contemplar, fronte a unha hiperactividade permanente que fragmenta a atención, dificulta o silencio interior e termina debilitando a capacidade de percibir o esencial. Como o fillo pródigo do Evanxeo, o peregrino pode reencontrarse consigo mesmo, precisamente cando abandona camiños de autosuficiencia e se pon novamente en marcha cara á casa do Pai (cf. Lc 15, 18).

O Camiño, polo contrario, obriga a mirar doutro xeito. O peregrino aprende a reconciliarse co silencio, descobre o valor das conversacións lentas, dos encontros gratuítos, dos pequenos xestos de axuda mutua. O cristián sabe que o silencio non é baleiro, senón o espazo onde pode resoar a Palabra de Deus. O peregrino que camiña con acougo aprende pouco a pouco a escoitar non só o son dos seus pasos, senón tamén as preguntas do seu corazón e a voz discreta do Señor que segue falando no medio da historia. O Camiño favorece así unha experiencia espiritual semellante á dos discípulos de Emaús (cf. Lc 24, 13ss): Cristo mesmo faise compañeiro de camiño, dilucida a vida do home e volve a acender a esperanza no corazón cansado.

Ademais, o Camiño educa espiritualmente na conciencia de fraxilidade. O peregrino experimenta os seus límites físicos, os seus cansazos e as súas vulnerabilidades. Todo forma parte da auténtica peregrinación cristiá. Nunha cultura que busca eliminar inmediatamente toda incomodidade e todo sufrimento, o Camiño recorda que a maduración espiritual pasa tamén pola perseveranza, a paciencia e a capacidade de atravesar a noite sostidos pola esperanza.

O peregrino descobre así que a cruz forma parte do camiño cristián, pois Xesús mesmo chamou aos seus discípulos a tomar a cruz e seguilo (cf. Lc 9, 23); aprende que precisamente na fraxilidade pode manifestarse a graza de Deus: "Os peregrinos adoitan saír de noite e moitas veces esa escuridade inicial do

camiño pode asustalos. Poderiamos evocar o himno de vésperas, *A noite é tempo de salvación*, para dicir que, se imos en boa compaña, as dificultades do camiñar e o perigo de extraviarse se reducen.

É o Señor quen nos conduce, El é o dono da historia e de cada unha das nosas historias, El determina os tempos. Nós camiñamos tras del, máis aínda, camiñamos con El como membros dun só corpo"[22].

O peregrino tamén descobre que necesita dos demais e que ninguén chega só á meta. Cando se exalta frecuentemente a autosuficiencia e o individualismo, esta experiencia posúe unha enorme forza humanizadora. O Camiño recorda que o ser humano é constitutivamente relacional e que só na fraternidade pode comprender plenamente a súa propia dignidade. Ademais, a peregrinación educa nunha verdade profundamente evanxélica que xa recordamos: ninguén se salva só[23]. O peregrino necesita axuda, hospitalidade, acollida e compañía. Aprende a recibir e aprende tamén a compartir. A experiencia do Camiño rompe moitas veces as barreiras sociais, culturais ou ideolóxicas e fai xurdir unha fraternidade sinxela nacida da vulnerabilidade compartida. Nisto revélase algo esencial do Evanxeo. A Igrexa é un pobo peregrino que camiña unido cara ao Reino de Deus sosténdose mutuamente na fe e na caridade.

Por iso o Camiño de Santiago non é unicamente unha antiga ruta de peregrinación nin un valioso itinerario cultural. É tamén unha escola espiritual para o home actual. Unha pedagoxía de fe e de humanidade, unha ruta vital onde aínda se pode aprender que vivir non consiste simplemente en avanzar máis rápido, senón en camiñar con sentido; non en acumular experiencias, senón en descubrir unha dirección; non en pecharse en un mesmo, senón en abrirse a Deus, aos demais e á esperanza que non declina nin defrauda (cf. Rom 5, 5).

A chegada a Santiago de Compostela e o paso pola Porta Santa expresan simbolicamente esta transformación interior. O peregrino comprende que toda peregrinación cristiá é, no fondo, unha imaxe da vida enteira orientada cara ao encontro definitivo con Deus. Santiago de Compostela non é simplemente o final dun percorrido; é signo do destino último do home, chamado á comuñón

22. León XIV, *Saúdo no encontro cos bispos de España* (Madrid, 8 de xuño de 2026).
23. Francisco, *Fratelli tutti*, nn. 32, 54 y 137.

con Cristo (cf. 1Cor 1, 9): "Esta unión de Cristo co home é en si mesma un misterio, do que nace o «home novo», chamado a participar na vida de Deus, creado novamente en Cristo, na plenitude da graza e a verdade"[24].

Por iso, o Camiño de Santiago pode converterse hoxe nun verdadeiro itinerario de evanxelización e renovación espiritual. Non só porque conserva unha inmensa riqueza histórica e cultural, senón porque continúa ofrecendo unha experiencia profundamente humana e cristiá: a experiencia de descubrir que a vida é camiño, que Cristo acompaña ao peregrino e que, incluso en medio das noites da historia, segue brillando a estrela que conduce cara á alegría do encontro con Deus. Por iso, "outro tesouro que non podemos esquecer na nosa alforxa [de peregrinos] é o Viático do peregrino. O Pan da Palabra e da Eucaristía sonnos aínda máis necesarios que o alimento material, porque nos abren o camiño da salvación"[25].

II. No Camiño de Santiago renace a alegría

O gozo inmenso que inunda aos Magos (cf. Mt 2, 10) expresa un dos sentimentos máis fondos e luminosos de toda experiencia autenticamente cristiá: a alegría que nace do encontro con Deus. Os Magos de Oriente, tras percorrer camiños incertos e atravesar a escuridade da noite, experimentan unha alegría desbordante cando descobren novamente a estrela que orienta os seus pasos cara a Belén. Non se trata dunha emoción superficial ou pasaxeira, senón da profunda certeza de que a súa busca ten sentido, de que non camiñan sós e de que existe unha luz capaz de conducilos cara á verdade.

Tamén hoxe moitos homes e mulleres viven na busca. Quizais non sempre saiban nomear aquilo que anhelan, pero permanecen interiormente inquedos. No medio de tantos ruídos e excesos que nos fragmentan interiormente, o corazón humano continúa buscando unha alegría verdadeira, que non sexa efémera nin enganosa. Hoxe temos innumerables posibilidades de entretemento e consumo, pero non sempre encontramos razóns profundas para esperar e vivir

24. San Xoán Paulo II, *Redemptor hominis,* n. 18.
25. León XIV, *Saúdo no encontro cos bispos de España* (Madrid, 8 de xuño de 2026).

con plenitude. Multiplícanse as ofertas de benestar inmediato, pero persiste unha silenciosa sede de fondura, de reconciliación e de paz interior. Neste contexto, o Camiño de Santiago segue aparecendo como unha experiencia singularmente significativa, porque é, sobre todo, un contexto humano e espiritual onde moitos homes e mulleres volven encontrarse coa alegría de camiñar cara a unha meta que dá sentido á vida.

Moitos peregrinos chegan ao Camiño levando consigo cansazos interiores, feridas invisibles, preguntas non formuladas ou buscas espirituais aínda confusas. Algúns chegan movidos explicitamente pola fe; outros buscan simplemente silencio, descanso ou un novo comezo. Pero o Camiño de Santiago posúe a capacidade de abrir espazos interiores onde o ser humano volve escoitarse a si mesmo e onde poden renacer as grandes preguntas da existencia. Por iso, neste Ano Santo, facendo nosas as palabras do papa León XIV, "desexamos entrar en diálogo con todos os homes e mulleres do noso tempo, cos que participamos xuntos nos acontecementos, as preguntas e as aspiracións da humanidade" [26].

E precisamente aí comeza moitas veces unha inesperada experiencia de alegría. Non a alegría superficial que depende unicamente das circunstancias favorables, senón unha alegría máis profunda, nacida do redescubrimento do esencial. O peregrino aprende pronto que a verdadeira alegría non brota da acumulación de bens, do éxito ou da autosuficiencia, senón da capacidade de vivir reconciliado consigo mesmo, cos demais e con Deus.

A tradición cristiá sabe ben que a alegría constitúe un dos signos máis auténticos do Evanxeo. Cando o home se encontra verdadeiramente con Cristo, algo novo nace no seu interior. A fe non encerra ao home na tristeza nin no medo, senón que ensancha o corazón e devolve a esperanza. Por iso o papa Francisco recordaba desde o inicio do seu pontificado que "a alegría do Evanxeo enche o corazón e a vida enteira dos que se encontran con Xesús. Os que se deixan salvar por El son liberados do pecado, da tristeza, do baleiro interior, do illamento. Con Xesucristo sempre nace e renace a alegría" [27].

No silencio do Camiño, moitos peregrinos descobren novamente a beleza da oración, o valor dunha conversación sincera, a profundidade da amizade nacida

26. León XIV, *Magnifica humanitas*, n. 2.
27. Francisco, Exhortación apostólica *Evangelii gaudium* (Roma 2013), n. 1.

da fraxilidade compartida ou a paz interior que brota de sentirse acompañado. A experiencia de camiñar xuntos crea vínculos sinxelos e verdadeiros. No Camiño desaparecen moitas veces as máscaras sociais habituais e a persoa preséntase tal como é: vulnerable, necesitada de axuda e aberta á acollida dos demais.

Esta sinxela fraternidade constitúe tamén unha fonte de alegría, pois o que peregrina necesita ser axudado e el mesmo pode converterse en axuda para outros. Nun mundo a miúdo marcado polo individualismo e a indiferenza, o Camiño volve ensinar que a vida humana alcanza a súa verdade máis profunda na comuñón e no don de si. Por iso, "a Igrexa considera compañeiros de camiño a todos aqueles que buscan sinceramente «a verdade, a bondade e a beleza», considerándoos «preciosos aliados» na defensa da dignidade de cada persoa e na custodia da creación"[28].

Ademais, a alegría do Camiño posúe unha dimensión propiamente espiritual e cristiá que encontra a súa plenitude no encontro co Señor. Como os Magos guiados pola estrela, tamén o home contemporáneo necesita signos que orienten o seu camiño en medio das incertezas da historia. E o Camiño de Santiago continúa ofrecendo esa posibilidade: a posibilidade de reencontrarse con Cristo, luz que alumea toda existencia humana, pois "o misterio do home só se esclarece no misterio do Verbo encarnado" (GS 22).

A estrela que contemplaron os Magos non eliminou as dificultades da viaxe, pero lles permitiu recoñecer que non camiñaban sen rumbo. Tamén hoxe a fe cristiá non suprime automaticamente as probas e escuridades da vida, pero ofrece unha luz capaz de soster a esperanza e de abrir novamente o corazón á alegría.

Neste sentido, o Ano Santo Compostelán 2027 quere ser unha grande invitación a recuperar a alegría da fe. Unha alegría humilde e serena, compatible coas dificultades do camiño, pero máis forte que o medo e o desencanto. É a alegría de experimentar que a vida posúe sentido e que o horizonte último da existencia non é a escuridade, senón a comuñón con Deus.

Por iso o Camiño de Santiago segue sendo hoxe unha verdadeira escola de

28. León XIV, *Magnifica humanitas,* n. 23.

esperanza e de alegría cristiá. No medio dunha humanidade frecuentemente cansada e desorientada, continúa recordando que existe unha estrela capaz de orientar os nosos pasos e que quen se deixa conducir por ela pode experimentar, tamén hoxe, a inmensa alegría do encontro con Cristo: "Peregrinar non é simplemente visitar un lugar calquera para admirar os seus tesouros de natureza, arte ou historia. Peregrinar significa, máis ben, saír de nós mesmos para ir ao encontro de Deus alí onde El se manifestou, alí onde a graza divina se mostrou con particular esplendor e produciu abundantes froitos de conversión e santidade entre os crentes"[29]

III. Unha Igrexa que acolle e acompaña

A gran tarefa evanxelizadora do Ano Santo Compostelán non consistirá principalmente en multiplicar estratexias ou actividades, senón en transparentar o rostro de Cristo a través de comunidades vivas, acolledoras e misericordiosas.

Isto obríganos a preguntarnos como anunciar hoxe o Evanxeo nunha cultura que adoita vivir como se Deus non existise e que, asemade, mostra signos dunha renovada busca de horizonte trascendente, especialmente nas xeracións máis novas. Atopámonos ante unha situación paradoxal. Por unha parte, asistimos a un proceso de secularización que transformou profundamente a conciencia das nosas sociedades. Deus xa non aparece para moitos como unha referencia necesaria para comprender o mundo, orientar a conduta ou dar orientación á existencia. Como advertiu San Xoán Paulo II, a nosa cultura atravesa "unha especie de eclipse do sentido de Deus e do home" [30]. Cando Deus desaparece do horizonte, tamén se escurece a verdade sobre o ser humano, a súa dignidade, a súa vocación e o seu destino.

Por outra banda, precisamente no medio desta eclipse, persiste unha busca que aflora en tantos peregrinos que percorren os Camiños de Santiago. Esta mesma cultura aparentemente autosuficiente manifesta tamén síntomas dunha

29. Bieito XVI, *Discurso na visita á Catedral de Santiago de Compostela* (6 de novembro de 2010).
30. San Xoán Paulo II, Carta encíclica *Evangelium vitae* (Roma 1995), n. 21.

profunda inquedanza espiritual. Baixo a superficie dunha sociedade que parece satisfeita co benestar material, emerxen preguntas que non encontran resposta axeitada nos discursos dominantes. A incerteza ante o futuro, a fraxilidade dos vínculos humanos, o sufrimento, a experiencia da soidade, a conciencia dos propios límites e o desexo de autenticidade continúan espertando en moitas persoas a procura de algo que trascenda o inmediato.

Particularmente significativo resulta o fenómeno que observamos en numerosos mozos. Aínda que moitos deles medraron lonxe da práctica relixiosa habitual e posúen escasos coñecementos da tradición cristiá, non poucos manifestan unha sensibilidade nova cara ás cuestións espirituais e a pregunta pola fe. Buscan experiencias auténticas, rexeitan os discursos meramente ideolóxicos, amosan interese polo silencio, a interioridade, a contemplación orante e o sentido cristián da vida. Unha chamada directa á Igrexa, ás nosas comunidades e movementos para que repensemos a acollida e o acompañamento destes xoves.

Non abondan estratexias pastorais nin respostas prefabricadas: os homes e mulleres do noso tempo necesitan testemuñas. Necesitan atopar comunidades capaces de transparentar humanidade reconciliada, alegría serena e esperanza crible. Como seguir falando de Xesucristo nun mundo que parece ter perdido a capacidade de escoitar? Como evanxelizar a persoas que viven frecuentemente de costas a Deus? A resposta non virá principalmente de estratexias ou métodos, senón da autenticidade do testemuño.

Fagamos nosos os interrogantes que propoñía San Paulo VI aos que somos chamados a ser evanxelizadores: "Credes verdadeiramente no que anunciades? Vivides o que credes? Predicades verdadeiramente o que vivides? Hoxe máis que nunca o testemuño de vida converteuse nunha condición esencial con vistas a unha eficacia real da predicación. Sen andar con rodeos, podemos dicir que en certa medida nos facemos responsables do Evanxeo que proclamamos". Sen esquecer as preguntas que dirixía á mesma Igrexa: "Está ancorada no corazón do mundo e é suficientemente libre e independente para interpelar ao mundo? Dá testemuño da propia solidaridade cara aos homes e ao mesmo tempo do Deus Absoluto? Gañou en ardor contemplativo e de adoración, e pon máis celo na actividade misioneira, caritativa, liberadora?" [31].

31. San Paulo VI, Exhortación apostólica *Evangelii nuntiandi* (Roma 1975), n. 76.

O Camiño de Santiago constitúe un observatorio privilexiado para percibir esta realidade. Os que percorren os seus carreiros representan, dalgún xeito, unha imaxe da humanidade contemporánea. Moitos peregrinos chegan sen motivacións explicitamente relixiosas, pero levan consigo preguntas profundamente espirituais. Algúns buscan reconciliarse coa súa propia historia. Outros desexan encontrar orientación para decisións importantes da súa vida. Outros buscan silencio fronte ao ruído constante da sociedade. Outros simplemente senten a necesidade de deterse e preguntarse quen son e cara a onde camiñan. E precisamente aí ábrese un espazo privilexiado para a evanxelización. Non porque a Igrexa posúa respostas prefabricadas para todos os problemas humanos, senón porque custodia o anuncio de Aquel que constitúe a resposta definitiva á inquedanza do corazón humano: Xesucristo.

O Camiño de Santiago constitúe unha extraordinaria oportunidade para unha evanxelización sinxela e profunda, pola que moitos peregrinos non se achegarán a Cristo a través dunha argumentación apoloxética elaborada, senón a través do testemuño dunha fe vivida. A acollida dun hospitaleiro, a dispoñibilidade dun sacerdote para escoitar, a oración sinxela dunha comunidade, a beleza dunha liturxia celebrada con dignidade ou a caridade exercida discretamente poden converterse no primeiro anuncio do Evanxeo. Como recordaba San Paulo VI, "o home contemporáneo escoita máis a gusto aos que dan testemuño que aos que ensinan, ou se escoita aos que ensinan é porque dan testemuño" (EN 41)[32]. Por iso a gran tarefa evanxelizadora do Camiño consiste, ante todo, no testemuño.

O peregrino actual non precisa encontrarse cunha Igrexa preocupada principalmente por si mesma, polas súas estruturas ou pola mera conservación dos seus espazos. Necesita encontrar unha Igrexa capaz de saír ao seu encontro, de compartir as súas preguntas e de acompañar as súas buscas. Algúns achéganse explicitamente buscando a Deus; outros simplemente buscan enraizar con fondura a súa vida; outros, quizais sen sabelo, buscan unha palabra de esperanza capaz de alumear as súas incertezas.

Por iso, o Ano Santo constitúe para a Igrexa unha oportunidade privilexiada de exercer un dos ministerios máis necesarios do noso tempo: o ministerio da

32. Estas palabras de San Paulo VI foron pronunciadas orixinalmente no seu *Discurso aos membros do Consilium de Laicis* (2 de outubro de 1974).

proximidade. Antes incluso de anunciar unha doutrina, a Igrexa está chamada a facerse compañeira de camiño. O mesmo Xesucristo resucitado revelouse aos discípulos de Emaús camiñando con eles, escoitando primeiro as súas decepcións e frustracións, compartindo as súas preguntas e axudándoos despois a reler a súa historia á luz da Palabra de Deus (cf. Lc 24,13-35). Antes de explicar, Xesús acompaña; antes de ensinar, escoita; antes de corrixir, comparte o camiño.

Tamén hoxe a Igrexa está chamada a reproducir esta pedagoxía do Resucitado. O Camiño de Santiago ofrece un espazo privilexiado para isto. Cada parroquia, cada albergue, cada comunidade cristiá situada nas rutas xacobeas debería percibirse a si mesma como unha prolongación daquela pousada de Emaús onde o Señor continúa atopándose cos peregrinos.

As parroquias do Camiño están chamadas a converterse en auténticas casas de hospitalidade. Nunha sociedade onde moitas persoas experimentan a soidade, a indiferenza ou a falta de vencellos significativos, a acollida cristiá adquire unha forza evanxelizadora extraordinaria. Por iso sacerdotes, relixiosos, voluntarios, hospitaleiros e axentes pastorais deben comprender que a súa presenza no Camiño constitúe unha auténtica misión evanxelizadora. Non son simplemente organizadores ou prestadores de servizos, senón, ante todo, testemuñas do Evanxeo e servidores da esperanza. Están chamados a acompañar procesos, a respectar ritmos, a escoitar feridas, a soster buscas e a sementar discretamente a semente da fe no corazón dos que se achegan. Moitas veces a tarefa non consistirá en ofrecer respostas inmediatas, senón en axudar a que renazan as preguntas axeitadas. Non se trata de convencer: máis ben é facer visible, mediante a propia vida, a proximidade misericordiosa de Deus.

Esta misión resulta especialmente necesaria no contexto cultural actual. Vivimos en sociedades onde abondan a información e as opinións, pero onde escasean os espazos de escoita profunda. Moitas persoas levan dentro preguntas que nunca puideron formular, sufrimentos que ninguén escoitou e procuras espirituais que permanecen ocultas baixo o ruído da vida cotiá. A Igrexa que peregrina no Camiño de Santiago está chamada a ofrecer precisamente esa escoita que dignifica, acompaña e abre horizontes.

A Igrexa non é unha suma de individuos que percorren camiños paralelos, senón un pobo convocado por Deus para camiñar unido. Como recorda o Concilio Vaticano II, a Igrexa é o Pobo de Deus peregrino na historia, chamado a ser signo e instrumento de comuñón para toda a humanidade (cf. LG 1). E isto "esixe á Igrexa, neste tempo de polarizacións e contraposicións cada vez máis duras, un testemuño de unidade na pluralidade: unha comuñón capaz de acoller a riqueza dos dons, dos carismas, das sensibilidades que o Espíritu Santo suscita no Pobo de Deus. A imaxe de Cristo déixase recoñecer no mosaico vivo da Igrexa, onde moitas teselas, sen confundirse, converxen para manifestar a beleza do único Señor" [33].

No Camiño esta realidade faise visible dunha maneira especialmente elocuente: persoas de linguas, culturas e condicións moi diversas descobren que poden camiñar xuntas porque comparten unha mesma condición de peregrinos: como unha fecunda redundancia, é a sinodalidade no Camiño a que nos conduce, por medio do Apóstolo Santiago, á plena comuñón con Deus e cos irmáns, ao xeito dun renovado Pentecostés no que a multitude, cada un na súa propia lingua (cf. Feit 2, 6-11), escoita e proclama as grandezas de Deus: "A este lugar [Santiago] veñen os pobos bárbaros e os que habitan en todos os climas do orbe… e as demais xentes innumerables de todas as linguas, tribus e nacións veñen xunto a el en caravana e falanxes, cumprindo os seus votos en acción de gracias para co Señor e levando o premio das loanzas"[34].

En definitiva, o Ano Santo Compostelán ofrece hoxe á Igrexa unha oportunidade excepcional para amosar un dos rostros máis fermosos do Evanxeo: o dunha comunidade que acompaña, escoita, acolle e camiña xunto á humanidade do seu tempo. Unha Igrexa que non se sitúa fronte ao mundo como unha realidade estraña ou distante, senón que comparte as alegrías e esperanzas, as tristezas e angurias da humanidade, para conducilas, con humildade e confianza, cara ao encontro con Cristo, compañeiro de camiño e fonte de toda esperanza (cf. GS 1).

Os homes e mulleres do noso tempo quizais non esperan da Igrexa grandes construcións intelectuais nin respostas abstractas. Esperan encontrar testemuñas;

33. León XIV, *Saúdo no encontro cos bispos de España* (Madrid, 8 de xuño de 2026).
34. *Codex Calixtinus,* Sermón *Veneranda dies*, libro I, cap. XVII.

esperan descubrir comunidades onde a fe sexa vivida con autenticidade; esperan atopar lugares onde sexa posible experimentar o perdón, a misericordia, a fraternidade e a esperanza: esperan encontrar homes e mulleres cuxa vida reflicta algo da alegría que nace do Evanxeo.

Por iso, o Camiño de Santiago representa hoxe unha oportunidade extraordinaria para a misión da Igrexa. Nel converxen a busca do home e a iniciativa de Deus. Nel atópanse as preguntas do noso tempo e a proposta sempre nova do Evanxeo. Nel, como lles sucedeu aos Magos de Oriente, moitos poden volver levantar a mirada (cf. Xn 4, 35), recoñecer a estrela e poñerse en camiño cara a Cristo, fonte da verdadeira alegría.

Quizais a gran tarefa pastoral do Ano Santo Compostelán 2027 consista precisamente nisto: axudar aos nosos contemporáneos a recoñecer esa estrela que nos conduce ao Señor, alegría dos homes, como fermosamente canta o coñecido décimo movemento da cantata 147 de Johann Sebastian Bach. Pero non impoñéndoa, senón amosándoa; non substituíndo a busca, senón acompañándoa; non ofrecendo respostas apresuradas, senón camiñando xunto aos que buscan. Porque, como ocorreu en Belén, Deus continúa saíndo ao encontro de quen o busca con corazón sincero, incluso cando aínda non saben nomear aquilo que verdadeiramente anhelan (cf. Lc 2, 8-17).

IV. A hospitalidade, sacramento do encontro

A hospitalidade constitúe un dos rasgos máis antigos, constantes e teoloxicamente densos da experiencia cristiá. No contexto do Camiño de Santiago, esta virtude adquire un relevo particular, pois o peregrino non é simplemente un viaxeiro, senón un *homo viator*, alguén en busca, en tránsito interior e exterior cara a Deus. A acollida do peregrino, polo tanto, non é un xesto accesorio ou meramente social, senón unha expresión concreta do Evanxeo vivido, unha mediación da graza e un lugar privilexiado de encontro con Cristo: "Cada vez que o fixestes cun destes irmáns meus máis pequenos, fixéstelo comigo" (Mt 25, 40).

Dende a Escritura, a hospitalidade aparece como unha obriga sagrada. No Antigo Testamento, o estranxeiro é obxecto de especial protección: «Non aflixirás nin asoballarás aos forasteiros, pois forasteiros fostes vós en terras de Exipto» (Éx 22,20). Este mandato non responde só a unha memoria histórica, senón a unha teoloxía da elección: Israel, tendo experimentado a misericordia de Deus, está chamado a reproducila no seu trato co outro. A hospitalidade convértese así no reflexo do obrar divino e en resposta á elección de Deus.

O episodio de Abraham en Mambré (cf. Xén 18,1-8) é paradigmático: o patriarca acolle a tres homes descoñecidos con xenerosidade e prontitude, e nese acto de hospitalidade revélase a presenza de Deus. A tradición cristiá leu esta pasaxe como unha epifanía trinitaria (icona de Rublev) e como unha ensinanza permanente: no hóspede pode manifestarse o mesmo Deus. Esta intuición será retomada con forza no Novo Testamento.

En efecto, Xesucristo identifica a súa propia persoa co necesitado: «Fun forasteiro e acolléstesme» (Mt 25,35). Esta afirmación non é metafórica, senón ontolóxica no plano da caridade: o próximo, especialmente o vulnerable, é como un sacramento de Cristo. A hospitalidade, entón, sitúase no núcleo do xuízo final. Non se trata dunha opción secundaria, senón dun criterio decisivo de autenticidade cristiá.

O mesmo Señor viviu como peregrino e hóspede. "O Fillo do home non ten onde pousar a cabeza" (Lc 9,58), o que revela a súa condición itinerante e a súa dependencia da acollida de outros. No relato de Emaús (cf. Lc 24,13-35), os discípulos recoñecen a Xesús precisamente no contexto da hospitalidade compartida: convídano a quedar, parten o pan con El, e os seus ollos ábrense. A hospitalidade convértese así en lugar de revelación.

San Xoán Crisóstomo insiste con vigor na obriga da hospitalidade: "Queredes de verdade honrar o corpo de Cristo? Non consintades que estea nu" [35]. Para el, a liturxia e a caridade son inseparables: non se pode venerar a Cristo no altar e desatendelo no pobre ou no estranxeiro. Esta perspectiva resulta

35. San Xoán Crisóstomo, *Homilías sobre el Evangelio de San Mateo* 50, 3 (BAC 146, pp. 80-81).

especialmente iluminadora na celebración do Ano Santo, onde a piedade e a práctica sacramental deben ir acompañadas da acollida concreta do peregrino e de calquera semellante necesitado da nosa axuda e proximidade samaritana.

San Agustín, pola súa banda, subliña a dimensión espiritual da hospitalidade. Nun dos seus sermóns, adicado á acollida de Cristo na casa de Marta e María (cf. Lc 10, 38-42), recorda que todos somos peregrinos nesta terra: "Somos aínda peregrinos, que non chegamos a unha residencia estable; estamos aínda de camiño, aínda non na patria"[36]. Esta conciencia relativiza a posesión e abre ao compartir. Quen acolle ao peregrino recoñece nel a súa propia condición e anticipa a comuñón definitiva en Deus.

San Bieito de Nursia, na súa *Regla*, establece un principio fundamental sobre os hóspedes: "Adorarán neles a Cristo, a quen reciben… daráselles unha acollida especial aos pobres e estranxeiros, colmándoos de atencións, porque neles se recibe a Cristo dunha maneira particular"[37]. Esta norma non é unha simple recomendación ascética, senón unha formulación teolóxica que recolle a ensinanza evanxélica. O mosteiro convértese nun espazo de acollida onde o peregrino encontra non só teito e alimento, senón tamén un signo visible do amor de Deus.

Na tradición xacobea, a hospitalidade foi un elemento estrutural dende as súas orixes. Hospitais, albergues, mosteiros e parroquias sinalaban as rutas, ofrecendo asistencia material e espiritual. A acollida non se limitaba á provisión de bens básicos, senón que incluía a atención pastoral, a escoita, a reconciliación e a celebración da fe. O peregrino era visto como un portador de bendición, alguén que, na súa fraxilidade, facía presente a Cristo. Recordemos como a primeira guía do Camiño, o *Códice Calixtino*, nos exhorta: "os peregrinos, tanto pobres, como ricos, han de ser caritativamente recibidos e venerados por todas as xentes cando van ou veñen de Santiago. Pois quenqueira que os reciba e dilixentemente os hospede, non só terá como hóspede a Santiago, senón tamén ao Señor, segundo as súas mesmas palabras, ao dicir no Evanxeo: O que vos

36. San Agustín de Hipona, *Sermón* 103,1,1 (BAC 441, p. 859).

37. San Bieito de Nursia, *Regla* LIII, 7.15 (BAC 406, pp. 155-156). León XIV, Exhortación apostólica *Dilexi te* (Roma 2025), n. 55: "La hospitalidad monástica benedictina permanece hasta hoy como signo de una Iglesia que abre las puertas, que acoge sin preguntar, que cura sin exigir nada a cambio".

reciba a vós, recíbeme a min» … Polo cal, sáibase que os peregrinos de Santiago, tanto pobres como ricos, han de ser xustamente recibidos e dilixentemente atendidos"[38].

E o Concilio Vaticano II, na constitución *Gaudium et Spes*, "inculca o respecto ao home, de forma que cada un, sen excepción de ninguén, debe considerar ao próximo como outro eu" (GS 27), superando toda forma de exclusión. Esta fraternidade universal concrétase na acollida do outro, especialmente do que está en camiño, desarraigado ou necesitado.

San Xoán Paulo II, profundamente vencellado ao Camiño de Santiago, subliñou a súa dimensión espiritual e eclesial. No seu coñecido discurso en Santiago de Compostela (1982), recordou que Europa se construíu tamén a través destes camiños de peregrinación, onde a fe se transmitiu mediante a experiencia de encontro e hospitalidade[39]. O Camiño non é só unha ruta cultural, senón ante todo unha vía de fe e de comuñón. Neste contexto, a hospitalidade aparece como un signo da Igrexa que acompaña, sostén e orienta. Non se trata dunha institución pechada, senón dunha comunidade en saída, aberta ao encontro: unha Igrexa como casa aberta do Pai (cf.EG 47). A hospitalidade convértese así nunha forma concreta de evanxelización.

En *Fratelli Tutti*, Francisco propón a parábola do bo samaritano como paradigma da relación co outro[40]. O samaritano non pregunta pola identidade do ferido, senón que se fai próximo del (cf. Lc 10,25-37). De modo análogo, a acollida do peregrino non debe depender da súa orixe, motivación ou crenzas, senón brotar dunha caridade universal que recoñece a dignidade de toda persoa.

No contexto actual, marcado pola mobilidade, a globalización e tamén por novas formas de exclusión, a hospitalidade cristiá no Camiño de Santiago adquire unha relevancia renovada. O peregrino contemporáneo pode estar movido por razóns diversas - espirituais, culturais, deportivas -, pero en todos os casos é un interlocutor válido para o testemuño cristián. A acollida convértese nunha linguaxe comprensible, nunha "gramática" da fe que non precisa tradución.

Porén, esta hospitalidade non pode reducirse a unha prestación de servizos.

38. *Codex Calixtinus*, De cómo deben ser acogidos los peregrinos de Santiago, libro V, cap. XI.
39. Cf. San Xoán Paulo II, *Discurso no acto europeo en Santiago de Compostela (*9 de novembro de 1982).
40. Cf. Francisco, *Fratelli tutti* (Cap. segundo: Un extraño en el camino), nn. 55-86.

Existe o risco dunha "turistificación" do Camiño que baleire de contido espiritual a experiencia. A acollida cristiá debe distinguirse pola súa gratuidade, a súa personalización e a súa referencia explícita a Cristo. Non se trata só de xestionar fluxos, senón de acompañar persoas. Isto implica unha formación adecuada dos axentes de pastoral e dos hospitaleiros, que han de integrar competencia profesional e sensibilidade espiritual. A hospitalidade require tempo, atención e unha certa disposición á vulnerabilidade: acoller ao outro implica deixarse afectar por el, entrar en relación.

En definitiva, a hospitalidade no Camiño de Santiago é unha expresión privilexiada da caridade cristiá. Acoller ao peregrino é acoller a Cristo; servilo é participar na misión da Igrexa; camiñar con el é anticipar a comuñón definitiva. Nun mundo fragmentado, esta práctica convértese nun signo profético de unidade e esperanza, un convite a redescubrir que, no fondo, todos somos peregrinos cara a Deus e precisamos ser acollidos no camiño.

Tal como nos convida o papa León XIV, debemos acentuar "o desexo de aprender máis sobre a arte da hospitalidade. A industria das vacacións quere vendernos todo tipo de experiencias, pero quizais non o que buscamos. En efecto, todo encontro verdadeiro non se pode comprar, é gratuíto: tanto o que se ten con Deus, como o que se ten cos demais, ou incluso coa natureza. Necesítase só facerse hóspede: facer espazo e tamén pedilo; acoller e deixarse acoller" [41].

V. Peregrinos cara á alegría

As palabras do evanxelista Mateo - "ao veren a estrela enchéronse de inmensa alegría" (Mt 2,10) -, elixidas como lema do Ano Santo Compostelán 2027, sitúannos no corazón mesmo da experiencia cristiá. Os Magos de Oriente non experimentan unha alegría superficial nin un entusiasmo pasaxeiro. A súa alegría nace de ter encontrado novamente a luz que orienta os seus pasos, de descubrir que a súa busca non foi inútil e de intuír que o termo da súa peregrinación está cada vez máis próximo. Despois da incerteza, das preguntas e da noite, a estrela

41. León XIV, *Angelus* (20 de xullo de 2025).

reaparece como signo da fidelidade de Deus e como promesa dun encontro que transformará para sempre as súas vidas: a linguaxe da estrela é unha mensaxe de esperanza. Os Magos experimentan a alegría de quen comprende que non camiña en balde, que existe unha meta e que Deus mesmo sae ao seu encontro: eran "homes con inquedanza interior, homes de esperanza que buscaban expectantes a verdadeira estrela da salvación" [42].

A alegría que brota da contemplación da estrela é, en realidade, a alegría de quen descobre que a existencia posúe unha dirección e un sentido. É a alegría de quen deixa de camiñar a escuras. É a alegría de quen percibe que Deus non permanece distante nin indiferente ante a busca humana, senón que sae ao encontro do home e ofrécelle unha luz capaz de orientar os seus pasos.

Quizais poucas palabras resulten hoxe tan necesarias como a palabra alegría. Vivimos nunha sociedade que dispón de innumerables medios para producir benestar, entretemento e satisfacción inmediata, pero que con frecuencia parece incapaz de ofrecer motivos profundos para a esperanza gozosa. Os datos e estudos sobre a soidade, a ansiedade, a depresión e diversas formas de malestar existencial revelan un paradoxo inquietante: mentres aumentan as posibilidades materiais, moitos corazóns continúan experimentando unha profunda fraxilidade interior.

Esta situación afecta especialmente ás xeracións máis novas. Moitos mozos medraron nunha cultura caracterizada pola incerteza, a quebra dos vínculos, a aceleración tecnolóxica e a dificultade para formular proxectos estables de futuro. Non poucos experimentan unha especie de cansazo existencial, unha dificultade para atopar razóns sólidas que sosteñan a esperanza. E, con todo, precisamente entre eles, emerxe tamén unha renovada procura de autenticidade, de sentido e de plenitude, cunha forte centralidade dos vínculos afectivos - a familia e a amizade – e unha clara aspiración a dispoñer de tempo para o ocio e o coidado persoal, xunto a un aumento da importancia atribuída ás crenzas relixiosas e espirituais [43].

Ante esta realidade, a Igrexa está chamada a redescubrir e anunciar novamente o Evanxeo da alegría. Non se trata dunha cuestión secundaria. A alegría pertence

42. J. Ratzinger, *Jesús de Nazaret. Los relatos de la infancia* 103 (BAC Maior 118; Obras Completas VI/1, p. 69).
43. Cf. Fundación SM – Observatorio de la Juventud Iberoamericana, *Informe jóvenes españoles* 2026.

ao núcleo mesmo da revelación cristiá. Desde as primeiras páxinas do Evanxeo atopamos o anuncio de "unha boa nova: vai haber unha gran alegría para todo o pobo" (Lc 2,10). A encarnación do Fillo de Deus inaugura unha historia de salvación destinada a encher de gozo o corazón humano.

San Paulo VI comprendeu con extraordinaria lucidez a importancia desta mensaxe cando publicou, no Ano Santo de 1975, a exhortación apostólica *Gaudete in Domino*, un dos textos máis fermosos do maxisterio contemporáneo sobre a alegría cristiá: "unha especie de himno á alegría divina o que Nos quereriamos entoar, para que encontre eco no mundo enteiro e ante todo na Igrexa: que a alegría se difunda nos corazóns xuntamente co amor do que ela brota, por medio do Espíritu Santo que se nos deu (cf. *Rom* 5,5)" [44]. Constata que o home moderno busca incesantemente a felicidade e, non obstante, encontra grandes dificultades para alcanzala. Por iso, recoñece que a alegría constitúe unha aspiración universal inscrita no corazón humano: "a alegría exultante da existencia e da vida; a alegría do amor honesto e santificado; a alegría tranquilizadora da natureza e do silencio; a alegría ás veces austera do traballo esmerado; a alegría e satisfacción do deber cumprido; a alegría transparente da pureza, do servizo, do saber compartir; a alegría esixente do sacrificio" [45].

O Papa Montini recoñece as sombras, sufrimentos e contradicións que acompañan a existencia humana. Non propón unha alegría inxenua nin sentimental. Coñece ben as feridas do mundo contemporáneo. Porén, afirma con firmeza que existe unha alegría que ningunha circunstancia adversa pode destruír completamente: a alegría que nace da comuñón con Deus: "A alegría cristiá é por esencia unha participación espiritual da alegría insondable, á vez divina e humana, do Corazón de Xesucristo glorificado" [46].

Esta afirmación posúe unha enorme profundidade teolóxica. A alegría cristiá non é simplemente unha emoción nin unha actitude optimista ante a vida. A súa fonte última é Cristo mesmo. O crente participa da alegría do Resucitado. Por iso, pode subsistir ata en medio do sufrimento, da proba ou da incerteza. Non depende exclusivamente de circunstancias favorables, senón dunha presenza:

44. San Paulo VI, Exhortación apostólica *Gaudete in Domino* (Roma 1975), n. 4.
45. San Paulo VI, *Gaudete in Domino,* n. 12.
46. San Paulo VI, *Gaudete in Domino,* n. 16.

a presenza viva do Señor. Esta intuición será retomada décadas despois polo papa Francisco ao comezo de *Evangelii Gaudium*: "A alegría do Evanxeo enche o corazón e a vida enteira dos que se atopan con Xesús" (EG 1).

A alegría cristiá nace sempre do encontro con Cristo. Alí onde Cristo é acollido, renace a esperanza; alí onde a esperanza revive, florece novamente a alegría. Por iso, a cuestión da alegría non é simplemente un asunto afectivo ou emocional. Ten unha profunda dimensión antropolóxica. A alegría humaniza. Unha persoa verdadeiramente alegre non vive pechada en si mesma. A alegría abre o corazón, ensancha a mirada, fortalece a capacidade de amar e xera vínculos de comuñón. Polo contrario, a tristeza permanente, o resentemento ou a desesperanza tenden a pechar a persoa sobre si mesma e a empobrecer as súas relacións. San Paulo VI percibiu esta dimensión profundamente humana da alegría cando escribiu: "o home experimenta a alegría cando se atopa en harmonía coa natureza e sobre todo a experimenta no encontro, a participación e a comuñón cos demais" [47].

A alegría aparece así intimamente vencellada á capacidade de saír de un mesmo, de abrirse ao outro e de experimentar a beleza do don, unha ensinanza de actualidade extraordinaria nunha cultura frecuentemente marcada polo individualismo e o illamento.

O Camiño de Santiago ofrece precisamente unha experiencia privilexiada desta alegría humanizadora. O peregrino descobre que as alegrías máis profundas adoitan ser tamén as máis sinxelas: a acollida recibida, a amizade inesperada, a conversación compartida, a beleza dun amencer, a axuda prestada nun momento de dificultade, o silencio dunha igrexa aberta ou a oración realizada ao final da xornada. Pouco a pouco aprende que a felicidade non consiste principalmente en posuír máis, senón en vivir doutra maneira.

A propia dinámica da peregrinación educa nesta verdade. O peregrino avanza lixeiro de equipaxe. Aprende a distinguir entre o necesario e o accesorio. Experimenta a alegría que nace da gratuidade e da fraternidade. Descobre que a vida encontra a súa plenitude cando deixa de xirar exclusivamente arredor de un mesmo.

47. San Paulo VI, *Gaudete in Domino,* n. 6.

Pero existe unha dimensión aínda máis profunda. Toda peregrinación cristiá é, no fondo, unha parábola da existencia humana encamiñada cara a Deus. O Camiño de Santiago non conduce unicamente a unha meta xeográfica: responde primeiro a unha aspiración humana universal - o desexo de alegría - e conduce despois á súa fonte última, que é Cristo. E é precisamente ese encontro o que constitúe a fonte última de toda alegría auténtica: "Ningunha cidade santa constitúe tal meta [a meta final da nosa peregrinación terreal]. Esta atópase máis alá deste mundo, no profundo do misterio de Deus, invisible aínda para nós; porque camiñamos na fe, non é unha visión clara, e o que seremos non se nos revelou aínda" [48].

Como os Magos, tamén os homes e mulleres do noso tempo continúan buscando unha estrela que oriente o seu camiño, tamén eles atravesan incertezas e noites, tamén eles necesitan signos de esperanza. A misión da Igrexa, neste Ano Santo Compostelán, consiste precisamente en axudalos a descubrir que esa estrela segue brillando, en recordar precisamente esta verdade fundamental: Cristo continúa saíndo ao encontro do home. E que quen se deixa conducir por El pode experimentar, tamén hoxe, a inmensa alegría de saberse amado, acompañado e salvado (cf. EG 264).

Por iso, a alegría que propoñemos non é unha emoción pasaxeira nin un optimismo superficial. É a alegría do peregrino que descobre que non camiña só. É a alegría de quen se sabe amado por Deus. É a alegría de quen experimenta o perdón, a reconciliación e a esperanza. É a alegría de quen encontra finalmente aquilo que buscaba, incluso cando non sabía aínda poñerlle nome.

Nunha humanidade frecuentemente marcada polo cansazo, a inseguridade e o desencanto, o Ano Santo 2027 está chamado a converterse nunha gran peregrinación de alegría. Non unha alegría evasiva que ignore os problemas do mundo, senón unha alegría pascual, nacida da certeza de que Cristo venceu o pecado e a morte e continúa camiñando canda nós. Como non evocar as palabras de Dante na *Divina Comedia*, cando referíndose a Santiago, tanto á

48. San Paulo VI, *Gaudete in Domino,* n. 63.

memoria do Apóstolo como á Catedral que alberga os seus restos, exclama: "Mira, mira; velaquí o varón polo cal, alá abaixo, se visita Galicia… Alma gloriosa, por quen a xenerosidade da nosa basílica foi exaltada: fai resoar a esperanza nesta altura"[49].

Como os Magos de Oriente, tamén nós estamos chamados a levantar a mirada (cf. Xn 4, 35). E cando volvamos descubrir a estrela que nos conduce a Cristo, poderemos experimentar novamente aquela alegría inmensa que encheu o corazón dos primeiros peregrinos de Belén e que segue sendo, hoxe e sempre, o don máis fermoso do Evanxeo. Porque a alegría cristiá non é simplemente unha consecuencia da fe. É un dos seus froitos máis fermosos. É o signo de que o Evanxeo chegou verdadeiramente ao corazón. E é, quizais, un dos testemuños máis convincentes que a Igrexa pode ofrecer a unha humanidade cansada pero aínda sedenta de esperanza.

49. Dante Alighieri, *Divina Comedia. El Paraíso.* Canto XXV 17-18. 29-30.

CONCLUSIÓN . Volver levantar a mirada

O Ano Santo Compostelán 2027 quere ser unha grande invitación a volver levantar a mirada cara á estrela. En medio de tantas dúbidas, cómpre redescubrir que a vida non está condenada ao baleiro nin ao absurdo, que Deus continúa camiñando coa humanidade, que o Evanxeo segue sendo unha palabra nova e necesaria para o noso tempo.

O Camiño de Santiago lémbranos que a existencia humana é peregrinación, que ninguén se salva só, que necesitamos compañeiros de camiño, de hospitalidade, de silencio, de reconciliación e de esperanza: "Alcemos a mirada! Aprendamos de Xesús a mirar ao próximo, a xente, o mundo, "cos ollos de Deus", é dicir, con amor, respecto e compaixón" [50].

Manter a identidade propia do Camiño de Santiago - relixioso e cristián pola súa orixe, polo seu espíritu e pola súa meta - é un desafío e unha responsabilidade. Preservar esta identidade xenuína é unha tarefa á que todos, desde as parroquias do Camiño, somos convocados. Coidemos o Camiño de Santiago como símbolo expresivo que alenta e sostén o sentido e o gozo do peregrinar – aínda que sexa con esforzo e sacrificio- polo mundo, pola sociedade, pola vida.

Camiñar cara ao Xubileu Compostelán 2027 pode parecer unha ruta no deserto. Sabemos que temos que percorrelo levando con nós o esencial: o don do Espíritu Santo, a proximidade de Xesús, a verdade da súa Palabra, o Pan eucarístico que nos alimenta, a fraternidade da comuñón eclesial e o impulso da caridade. É a auga do pozo a que fai florecer o deserto e como na noite do deserto as estrelas se fan máis brillantes, así no ceo do noso camiño resplandece con vigor a luz de

50. León XIV, Audiencia Xeral (17 de xuñ de 2026).

María, Nai da Acollida (acolleu no seu seo ao Fillo de Deus) e do Peregrino (a Palabra veu habitar entre nós), a quen, confiados, nos encomendamos.

Que o Apóstolo Santiago acompañe a todos os peregrinos que, durante o Ano Santo 2027, chegarán buscando luz para as súas vidas e así poidan experimentar tamén eles a inmensa alegría de volver ver a estrela e reencontrarse con Cristo.

✠ Francisco José Prieto Fernández
Arcebispo de Santiago de Compostela

